

Π. Παυλόπουλος-FORUM ΔΕΛΦΩΝ: Ανυποχώρητη προστασία των Θαλάσσιων Ζωνών μας απέναντι στην τουρκική προκλητικότητα

/ [Γνώμες](#)

Προκόπης Παυλόπουλος: Η Ελλάδα δεν πρόκειται να δεχθεί, καθ' οιονδήποτε τρόπο, εκπτώσεις ως προς την οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ που της ανήκουν κατά το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας, υπό το βάρος ενδεχόμενων έξωθεν πιέσεων για την, δήθεν, «κρίσιμη» γεωστρατηγική θέση της Τουρκίας λόγω της συγκυρίας εξαιτίας της προκλητικής και απάνθρωπης εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία

Δελφοί, 9.4.2022

Στην ομιλία του, στο 7ο «Οικονομικό Forum των Δελφών» 2022, με τίτλο «Επισημάνσεις ως προς τα αδιαπραγμάτευτα Δικαιώματα της Ελλάδας επί των Θαλάσσιων Ζωνών της: Κυριαρχία και Κυριαρχικά Δικαιώματα», ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας και Επίτιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Προκόπιος Παυλόπουλος επισήμανε, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

«Οιαδήποτε συζήτηση γύρω από τα Δικαιώματα της Ελλάδας επί των Θαλάσσιων Ζωνών που της ανήκουν, κατά το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας (Σύμβαση Montego Bay του 1982) -άρα και οιαδήποτε σχετική συζήτηση, αντιστοίχως, ως προς την Κυριαρχία της και τα Κυριαρχικά της Δικαιώματα εν προκειμένω- έχει ως αφετηρία την εξής θεμελιώδη θέση, η οποία αποτελεί πάγιο και αδιαπραγμάτευτο «πυλώνα» της Εξωτερικής μας Πολιτικής: Μια και μόνη διαφορά υφίσταται προς επίλυση, μέσω του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Πρόκειται για την οριοθέτηση της Νησιωτικής Υφαλοκρηπίδας και της επέκεινα Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο, κατά πλήρη εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας, ήτοι κατά πλήρη εφαρμογή, «υπό το φως» και της διεθνούς νομολογίας, κατ' εξοχήν των διατάξεων της κατά τ' ανωτέρω Σύμβασης του Montego Bay του 1982.

A. Ακόμη και όταν, οπωσδήποτε αδοκίμως, χρησιμοποιείται -πάντως όχι από το Υπουργείο Εξωτερικών, το οποίο πάντοτε υιοθετεί για το συγκεκριμένο ζήτημα την προαναφερόμενη Εθνική Γραμμή- ο όρος «Θαλάσσιες Ζώνες», ο πληθυντικός αυτός ουδόλως και καθ' οιονδήποτε τρόπο σημαίνει ότι η Ελλάδα επανέρχεται στην νομικώς εσφαλμένη και πολιτικώς επικίνδυνη ορολογία περί «διαφορών», η οποία ατυχώς υιοθετήθηκε στο «Κοινό Ανακοινωθέν» Ελλάδας-Τουρκίας της 8ης Ιουλίου 1997, κατά την τότε Σύνοδο Κορυφής του NATO και μετέπειτα στα συμπεράσματα της Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι, μεταξύ 10ης και 11ης Δεκεμβρίου 1999. Αυτός ο «πληθυντικός», ο οποίος επέτρεψε για κάποιο διάστημα στην Τουρκία να προβάλλει, σχεδόν ανενόχλητη, και τις «φαντασιώσεις» της περί «γκρίζων ζωνών» στο Αιγαίο έχει, από πλευράς Ελλάδας, οριστικώς και αμετακλήτως καταδικασθεί μετά το 2004, ως εντελώς αντίθετη προς κάθε έννοια του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου.

B. Τις προμνημονευόμενες παρατηρήσεις συμπληρώνουν και οι εξής δύο, επίσης πάγιες και αδιαπραγμάτευτες, θέσεις της Εξωτερικής μας Πολιτικής αναφορικά με τα Εθνικά μας Θέματα και τα Εθνικά μας Δίκαια εν γένει έναντι της Τουρκίας: Πρώτον, ούτε τέθηκε, ούτε τίθεται ούτε πρόκειται να τεθεί -και, a fortiori, να γίνει

δεκτό- θέμα αναθεώρησης της Συνθήκης της Λωζάνης του 1923, πολλώ μάλλον όταν η Συνθήκη αυτή είναι, κατά την ίδια την φύση της, μη επιδεκτική αναθεώρησης κατά τους ειδικούς περί τούτου κανόνες του Διεθνούς Δικαίου. Δεύτερον, ουδεμία επιρροή μπορεί ν' ασκήσει, σε ό,τι αφορά την Κυριαρχία και τα Κυριαρχικά Δικαιώματα της Ελλάδας, ο ισχυρισμός της Τουρκίας ότι δεν έχει προσχωρήσει στο Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας, κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982. Και τούτο διότι, όπως θα τονισθεί και στην συνέχεια, κατά την πάγια νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης η ως άνω Σύμβαση έχει επικυρωθεί από τον απαιτούμενο αριθμό Κρατών-Μελών της Διεθνούς Κοινότητας, ώστε να παράγει εθιμικούς -ορθότερα δε γενικώς παραδεδεγμένους- κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, οι οποίοι ισχύουν *erga omnes*, συνακόλουθα δε και έναντι της Τουρκίας. Με δεδομένη την διαχρονική κακοπιστία της Τουρκίας και την συνακόλουθη ασύστολη παραβατικότητά της εις βάρος του Διεθνούς Δικαίου ως προς τις σχέσεις της με την Ελλάδα, η Ελληνική πλευρά οφείλει να καθιστά, με κάθε τρόπο και με την μεγαλύτερη δυνατή σαφήνεια, ευκρινή και τα εξής:

Γ. Ο όρος «Θαλάσσιες Ζώνες» ουδόλως διαφοροποιεί την σταθερή, μετά το 2004, στάση της Ελλάδας ότι μία, και μόνη, διαφορά υφίσταται προς επίλυση με την Τουρκία: Η οριοθέτηση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Ενόψει των Δηλώσεων του 1994 και του 2015, με βάση τις οποίες η Ελλάδα έχει οριοθετήσει σαφώς και επακριβώς την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, ενδεχόμενη ενώπιον αυτού κοινή προσφυγή Ελλάδας και Τουρκίας, ύστερα από το αναγκαίο κατά το Διεθνές Δίκαιο συνυποσχετικό, μπορεί να νοηθεί μόνον εφόσον τηρηθούν και οι ακόλουθες, μεταξύ άλλων, προϋποθέσεις: Δεν είναι νομικώς δυνατό -αφού αποτελούν μέρος του «σκληρού πυρήνα» της Εθνικής μας Κυριαρχίας -ν' αχθούν προς επίλυση π.χ. ζητήματα σχετικά με το Έδαφος, τον Εναέριο Χώρο και την Αιγιαλίτιδα Ζώνη. Η Ελλάδα διατηρεί, στο ακέραιο, το δικαίωμά της να επεκτείνει, μονομερώς και όποτε το κρίνει σκόπιμο, την Αιγιαλίτιδα Ζώνη της από τα 6 ν.μ. στα 12 ν.μ. Και με βάση την τακτική της Τουρκίας είναι σκόπιμο η Ελλάδα να προσανατολίζεται περισσότερο προς την προοπτική πλήρους άσκησης του ως άνω δικαιώματός της για την ολοκληρωμένη επέκταση της Αιγιαλίτιδας Ζώνης στα 12 ν.μ., παρά ν' αγωνίζεται μόνο για την άρση του παντελώς αυθαίρετου «*casus belli*» της τουρκικής Εθνοσυνέλευσης της 8ης Ιουνίου 1995, αμέσως μετά την έναρξη ισχύος του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982.

Δ. Επομένως, κοινή προσφυγή Ελλάδας και Τουρκίας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης είναι νοητή και θεσμικώς επιτρεπτή μόνον ως προς τα Κυριαρχικά Δικαιώματα -άρα όχι προς την Εθνική Κυριαρχία κατά τ' ανωτέρω- επί της

Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, με πλήρη επήρεια των Νησιών μας. Στο δε απαιτούμενο σε αυτή την περίπτωση συνυποσχετικό, η Τουρκία οφείλει ν' αναγνωρίσει την ισχύ του συνόλου της προαναφερόμενης Σύμβασης του Montego Bay του 1982. Πολλώ μάλλον όταν και σήμερα δεσμεύεται από την Σύμβαση αυτή, μολονότι δεν την έχει επικυρώσει, αφού παράγει, κατά την πάγια νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, γενικώς παραδεδεγμένους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, οι οποίοι ισχύουν έναντι πάντων. Και στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινισθεί ότι επειδή η οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης συνδέονται ευθέως με τα όρια της Αιγιαλίτιδας Ζώνης -όχι ως προς την αρχή μέτρησής τους, δηλαδή ως προς την ακτογραμμή, αλλά ως προς την αφετηρία του πεδίου τους, που είναι το τέλος της Αιγιαλίτιδας Ζώνης- η Ελλάδα θα πρέπει να επιλέξει την οδό της επέκτασης της Αιγιαλίτιδας Ζώνης της στα 12 ν.μ. πριν από κάθε προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Ή, τουλάχιστον, να διασφαλίσει στο σχετικό συνυποσχετικό, με πλήρη σαφήνεια, ότι το οιοδήποτε δεδικασμένο που θα προκύψει από την μετά την προσφυγή απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης ουδόλως θίγει το δικαίωμά της για επέκταση της Αιγιαλίτιδας Ζώνης της στα 12 ν.μ. Κάτι το οποίο, επιπροσθέτως, είναι οιονεί «φυσική συνέπεια» των προμνημονευόμενων δηλώσεών της αναφορικά με την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου τούτου. Εν πάση δε περιπτώσει, και λόγω του κινδύνου από το νομικώς ανυπόστατο «τουρκολιβυκό μνημόνιο», η Ελλάδα μπορεί και οφείλει να επεκτείνει την Αιγιαλίτιδα Ζώνη της στα 12 ν.μ. σε όλο το πεδίο της Ανατολικής Μεσογείου.

Ε. Είναι προφανής η σημασία της απόφασης της 12ης Ιουλίου 2016 του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου μεταξύ Φιλιππίνων και Κίνας, ως προς το νομολογιακό προηγούμενο, το οποίο δημιουργεί υπέρ της Ελλάδας για το ότι αφενός Αιγιαλίτιδα Ζώνη και Συνορεύουσα Ζώνη έχουν όλα, ανεξαιρέτως, τα Ελληνικά Νησιά. Και, αφετέρου, Υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη «παράγουν», κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982, όλα, ανεξαιρέτως και ανεξαρτήτως μεγέθους, τα Ελληνικά Νησιά -άρα και στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο- τα οποία μπορούν να συντηρήσουν αυτοδυνάμως είτε ανθρώπινη ζωή είτε και απλή οικονομική δραστηριότητα. Επιπροσθέτως, και επειδή κατά το Ευρωπαϊκό Δίκαιο η Υφαλοκρηπίδα και η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Ελλάδας είναι και Υφαλοκρηπίδα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η τελευταία οφείλει να συμπράξει, ευθέως και ενεργώς, υπέρ των Ελληνικών θέσεων στην διαδικασία οριοθέτησης των ως άνω Θαλάσσιων Ζωνών.

ΣΤ. Με τα δεδομένα που δημιουργεί η κατά παράβαση κάθε έννοιας του Διεθνούς Δικαίου και της Διεθνούς Νομιμότητας απαράδεκτη και απολύτως καταδικαστέα εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, η Ελλάδα και η Κύπρος οφείλουν να

καταστήσουν σαφές στην Ευρωπαϊκή Ένωση και κυρίως στο NATO ότι δεν είναι διατεθειμένες, κατ' ουδένα τρόπο και υφ' οιανδήποτε μορφή, να δεχθούν «εκπτώσεις» επί των κατά το Διεθνές Δίκαιο πάσης φύσεως Δικαιωμάτων τους ως προς τις Θαλάσσιες Ζώνες τους. Η επίκληση της, δήθεν, ιδιαίτερης γεωστρατηγικής θέσης της Τουρκίας, λόγω των ως άνω πολεμικών γεγονότων και της πιθανής «μεσολαβητικής» της παρέμβασης, κατ' ουδένα τρόπο δικαιολογούν ανοχή της τουρκικής προκλητικής παραβατικότητας. Και τούτο κυρίως διότι το Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο δεν είναι νοητό να εφαρμόζονται «επιλεκτικώς», a fortiori δε η εφαρμογή τους δεν είναι επίσης νοητό να «κάμπτεται» για την επίτευξη γεωστρατηγικών σκοπιμοτήτων, όποιες και αν είναι αυτές και όποιους και αν εξυπηρετούν. Και δεν πρέπει να υποτιμάται το ότι, κατ' αποτέλεσμα, τέτοιες «γεωστρατηγικές» σκοπιμότητες επικαλέσθηκε και επικαλείται η Ρωσία προκειμένου να δικαιολογήσει την βάρβαρη εισβολή της στην Ουκρανία ενώ, επιπροσθέτως, η τουρκική εισβολή και κατοχή στην Κυπριακή Δημοκρατία, από το 1974, και η έως σήμερα αδικαιολόγητη ανοχή της από την Διεθνή Κοινότητα και από την Ευρωπαϊκή Ένωση σίγουρα «ώθησε» την Ρωσία να κάνει πράξη την εισβολή της. Εξ ου και η «συμπάθειά» της προς την Τουρκία που, μαζί με την ιταμή «ουδετερότητα» της τελευταίας, αφήνει ανοιχτό το πεδίο στην Ρωσία να της αναγνωρίζει ως και «μεσολαβητικό» ρόλο ως προς το μέλλον της χειμαζόμενης Ουκρανίας.

Επομένως, Ελλάδα και Κύπρος όχι μόνο δικαιούνται αλλά και οφείλουν να διευκρινίσουν προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και το NATO ότι, λόγω της erga omnes ισχύος του Διεθνούς Δικαίου, από πλευράς κυρώσεων Ρωσία και Τουρκία πρέπει ν' αντιμετωπισθούν αναλόγως και αντιστοίχως. Επέκεινα, Ελλάδα και Κύπρος δικαιούνται και οφείλουν να διευκρινίσουν, προς τις ίδιες κατευθύνσεις, ότι θα υπερασπισθούν τα Εθνικά τους Θέματα και τα Εθνικά τους Δίκαια ακόμη και αν πρέπει να προσφύγουν, εν τέλει και εν ανάγκη, στην αξιοποίηση της χρησιμοποίησης της διαδικασίας του veto.»